

Смак роднай мовы

Сёння ў краіне адзначаюць Дзень роднай мовы. Дзень, калі варта пацвердзіць вядомае: чытаць, пісаць і думаць па-беларуску здольны кожны. Бо мова — тое, што нас аб'ядноўвае і робіць унікальнымі. Гэта цэлы свет, люстэрка жыцця чалавека, народа. І ў гэтым свеце беларуская мова — мова нашай радзімы, у якой ёсць рашучасць, цвёрдае слова «гонар», і мяккае, далікатнае — «пяшчота», і добрае, заспакаяльнае — «спачуванне», і цёплае, ласкавае — «мама»... У кожным куточку краіны, дзе б'ецца беларускае сэрца, жыве наша мова: у школьных падручніках і творах літаратуры, казках і навуковых даследаваннях, нарэшце, у генах людзей, якія праз дзесяцігоддзі перададуць яе сваім дзецям і ўнукам. Сітуацыя, якую мы маем сёння, унікальная. Успамінаюцца словы Прэзідэнта, сказаныя на жнівеньскім рэспубліканскім педагогічным савеце: «Давайце будзем багатымі людзьмі. Няхай у нас будзе дзве родныя мовы: руская і беларуская». Сказана вельмі шчыра, па-беларуску. Мы даведаліся, як праходзіць свята.

Смак роднай мовы

(Окончание. Начало на 1-й стр.)

Падтрымаць матчына слова першай, як і падабае галоўнай кніжнай крыніцы краіны, плануе сёння Нацыянальная бібліятэка. Сярод шэрага дыскусійных мерапрыемстваў — і прадстаўленне з выкарыстаннем сучасных тэхналогій. А значыць, наш «алмаз» ізноў зазьяе на мове продкаў. Як і ў апошнія гады, на фасадзе пабягуць радкі з твораў класікаў беларускай літаратуры, дзякуючы якім для прадстаўнікоў іншых народаў мы — беларусы.

У Нацыянальнай акадэміі навук «моўны» тыдзень распачаўся яшчэ ў панядзелак. Сярод запланаваных мерапрыемстваў — навукова-практычны семінар, гульня-віктарына «Язык-Quiz» для творчай моладзі НАН, а таксама дыскусія «Беларуская мова і бізнес». Ужо сёння пачне працу міжнародная навуковая канферэнцыя «Беларуская мова ў сферы сасгит: гісторыя і сучаснасць». Тут прэзентуюць юбілейнае выданне «Псалтири» у перакладзе на сучасную беларускую мову, а таксама зладзяць «круглы стол» па праблемах рэлігійнай тэрміналогіі.

Святкаванні з нагоды Дня роднай мовы падхопяць сёння і музеі — амаль у кожным культурным кутку краіны пройдуць акцыі і чытанні. Так, напрыклад, Дзяржаўны музей гісторыі беларускай літаратуры запрашае ў паэтычную вандроўку ў мінулае, а гасцям мемарыяльнага музея Якуба Коласа прапануюць напісаць невялікую дыктоўку. У 15.00 на татальную дыктоўку ў магілёўскую бібліятэку імя Карла Маркса запрашае тутэйшая арганізацыя «Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны». Крыху пазней, 27 лютага, да святкаванняў далучыцца і музей Янкі Купалы: на міжнароднай акцыі-дыялозе, якая нарадзілася ў сценах мінскага дома Песняра два гады таму, прадстаўнікі дыпламатычнага корпуса працягаюць урыўкі з любімых твораў паэта. Верагодна, з вуснаў пасланнікаў іншых народаў прагучыць і верш «А хто там ідзе?». Бо сёння ён — лідар па колькасці замежных перакладаў. Пакуль купаляўскі заповіт можна пачуць на дзевяці дзясятках моў. Але ж кропка ў перакладчыцкіх справах, упэўнены спецыялісты-філолагі, яшчэ не пастаўлена.

ФОТО ЮРИЯ МОЗОЛЕВСКОГО.

Цікава адзначылі Дзень роднай мовы ў пасольстве Беларусі ў Расіі. Прадстаўнікам дыпмісіі паказалі спектакль Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Якуба Коласа «Калісь глядзеў на сонца я...», прымеркаваны да 125-годдзя з дня нараджэння беларускага класіка Максіма Багдановіча, а таксама прэзентавалі выставу Нацыянальнага гістарычнага музея «Чытаем беларускіх класікаў». У экспазіцыю ўвайшлі рэдкія выданні твораў беларускіх пісьменнікаў, эскізы дэкарацый і касцюмаў да спектакляў «Партызаны», «Хто смяецца апошнім...», «Несцерка», «Паўлінка», «Пінская шляхта».

Дарэчы, зараз у Расіі жыве больш за 500 тысяч чалавек, якія называюць сябе беларусамі. У сусветным маштабе амаль дзесяць мільёнаў чалавек лічаць мову класікаў Купалы і Коласа роднай. Але ж размаўляюць не ўсе. А вось для вучняў мінскай беларускамоўнай гімназіі № 4 матчына мова — не толькі ў падручніках. Яна гучыць паўсюль: на калідорах і ў школьнай сталойцы, на ўроках і перапынках. А ўчора яшчэ і ў актавай зале: спецыяльна да Дня роднай мовы тут зладзілі тэатралізавана-музычную імпрэзу «Кірмаш». Сярод глядачоў — вучаніцы тутэйшага сёмага класа Рэната Стэх і Мая Кошман. У беларускамоўную школу трапілі, прызнаюцца, дзякуючы бацькам. У Маінай сям'і вучоба ў «чацвёрцы» ўвогуле стала добрай традыцыяй: да дзяўчыны тут вучылася старэйшая сястра, а нядаўна ў рады гімназістаў заісаўся і малодшы брат. Сваё жыццё сённяшняя сямікласніца плануе звязаць з мовамі — менавіта таму калісьці выбрала філалагічны — «В» — клас.

А вось яе сяброўка Рэната плануе паступаць у Акадэмію МУС. Але і з мовамі спраўляецца добра. Апроч настаўнікаў, на беларускай размаўляе з роднай бабуляй. «Так склалася», — сціпла тлумачыць дзяўчына, прыскакаючы да сэрца падручнік па мове.

Паэт Алесь Разанаў, наш сучаснік, калісьці сказаў: «Кожны народ мае хаця б адзін геніяльны твор, і гэты твор — мова». Нельга не пагадзіцца.

Юліяна ЛЕАНОВІЧ.

leonovich@sb.by